

Ölümünden Çeyrek Asır Sonra ATATÜRK

Devlet Adamı — Atatürk

★ Hergün sabah, akşam, gece ne zaman sırasına getirebilirseniz, bir çeyrek, yarım saat ne kadar vakit ayırabilirseniz kendi içinize çekilin. O gün yaptığımız işi gözönünden ve düşüncelerinizin tartışından bir defa geçirin. Ne ettiğinizi, ne işlediğinizi her gün bir defa, kendi kendinize yoklayın. Şuurunuzdan alacağınız cevapların ne kadar faydalı olacağını tasavvur edemezsiniz.

(16 Haziran 1955, Ulus)

★ Ben bir işte nasıl muvaffak olacağımı düşünmem. O işe neler mâni olur diye düşünürüm, engelleri kaldırdım mı iş kendi kendine yürür

(10 Kasım 1949)

★ Ben 1919 senesi Mayısı içinde Samsun'a çıktığım gün elimde maddi hiçbir kuvvet yoktu. Yalnız büyük Türk Milletinin asaletinden doğan ve benim vicdanımı dolduran yüksek ve manevi bir kuvvet vardı. İşte ben bu ulusal kuvvete, bu Türk Milletine güvenerek işe başladım.

(Mart 1927 Söylev ve Demeçler II.)

★ Ben, Milletin vicdanında ve istikbalinde hissettiğim büyük tekâmül istidadını, bir millî sır gibi vicdanımda taşıyarak peyderpey, bütün heyeti içtimaiyemize tatbik ettirmek mecburiyetindeydim.

(1927 Nutuk)

★ Amasya panayırındaki perişan halk manzarası karşısında Atatürk arkadaşına : — «Bak birader, böyle milletten nasıl ayrılırsın? Bu palasparelerin içinde, perişan gördüğün insanlar yok mu? Onlarda öyle yürek, öyle cevher vardır ki, olmaz şey! Çanakkale'yi kurtaran bunlardır. Kafkasya'da, Galicya'da şurada burada arslanlar gibi çarpışan, mahrumiyete aldırmaayan bunlardır.»

(Ekim 1919, Söylev ve Demeçler III)

★ Her vatandaşın arzu ettiğini yapmayı düşünmek hayalperestliktir. Yapılabilecek şey herkesin arzu-su muhasalasının vasatisi olabilir.

(Ocak 1931, Söylev ve Demeçler II)

★ Şimdiye kadar terakki edemeyişimizin, en son kademede kalışımızın — unutmayalım — memleketimizin baştanbaşa bir harabe oluşunun asıl sebebi-dir. İnhitatomızın bu ana sebebini şu nokta teşkil ediyor: İslâm âlemi iki sınıf ayrı heyetlerden mürekkeptir. Biri ekseriyeti teşkil eden avam, diğeri ekalliyeti teşkil eden münevverler. Bozuk zihniyetli milletlerde büyük ekseriyet başka hedefe, münevver denen sınıf başka zihniyete maliktir. Bu iki sınıf arasında tam bir zıddiyet, tam bir muhalefet vardır. Münevver'ler asıl kitleyi kendi hedefine sevk etmek isterler, halk kitlesi ve avam ise bu münevver sınıfa tâbi olmak istemez. O da başka bir istikamet tayinine çalışır. Münevver sınıf telkinle, irşatla kitlenin ekseriyetini kendi mak-sadına göre iknaa muvaffak olamayınca başka vasıtalara tevessül eder. Halka tahakküm ve cebre başlar, halkı istibdatla bulundurmağa kalkar. Artık burada asıl tahlilî noktaya geldik. Halkı ne birinci usûl, ne de tahakküm ve istibdat ile kendi hedefimize sürüklemeye muvaffak olamadığımızı görüyoruz: Neden? Arkadaşlar, Bunda muvaffak olmak için münevver sınıfla halkın zihniyet ve hedefi arasında tabii bir itibak olmak lâzımdır. Yani münevver sınıfın halka telkin edeceği idealler, halkın ruh ve vicdanından alınmış olmalı. Halbuki bizde böyle mi olmuş-tur? O münevverlerin telkinleri milletimizin ru-hunun derinliklerinden alınmış idealler midir?

Şüphesiz hayır, münevverlerimiz içinde çok iyi düşünenler vardır. Fakat umumiyet itibarıyla şu hatamız vardır ki tetkikat ve tettebbuatımıza ze-min olarak ekseriyetle kendi memleketimizi, kendi tarihimizi, kendi an'anelerimizi, kendi hususi-yetlerimizi ve ihtiyaçlarımızı almayız. Münevver-lerimiz belki bütün cihanı, bütün milletleri tanır, lâkin kendimizi bilmeyiz.

Münevverlerimiz, «milletimi en mes'ut yapalım» der. «Başka milletler nasıl olmuşsa, biz de aynen öyle yapalım» der, lâkin düşünmeliyiz ki böyle bir nazariye hiçbir devirde muvaffak olmuş değildir. Bir millet için saadet olan bir şey, diğer millet için felâket olur. Aynı sebep ve şartlar birini me-sut ettiği halde, diğerini bedbaht eder. Asıl temeli kendi içimizden çıkarmak mecburiyetindeyiz.

Milletimizin yakın senelere ait gördüğü elim ders-

Asker — Mustafa Kemâl

ler, yakın senelerin en kesif vak'aları ile doygun oluşu devrimizin gençlerini eski devirlerin ihtiyarları kadar ve belki de onlardan fazla vak'alara şahid olduğu için, her gencimizi üç misli yaş sahibi addedebilir, onları da ihtiyarlar gibi tecrübeli telâkki edebiliriz. Gençlerimizin, gördükleri bu tecrübelerden istifade ederek faal, memlekete hizmet eden ve azim ve imanla mücehhez olarak vazifelerini hakkıyla ifa edeceklerine eminim.

(Mart, 1923 Söylev ve Demeçler II)

- ★ Milleti aklımızın ermediği veya yapmak kudret ve kabiliyetini nefsimizde görmediğimiz hususlarda igfal edecek teveccühler celbine tenezzül etmeyiz. Millete adı politikacılar gibi yalancı vaadlerde bulunmaktan nefret ederiz. Vatanı, milli meselelerde fikrî, fiilî kusur ve noksanlarımızı görüp hayır niyetiyle ihtar edenlerden memnun ve mütegekkir kalırız. Fakat bizim maksatlarımızı fena tevil ve tefsir ve millet ve memlekete ait ideallerimizin tatbikine mâni olmak için çalışanlara iyi niyet atfedemeyiz. Bu gibiler cidden hain

değil iseler, mutlaka gafildirler ve bu sebeple hıyaneti şer ve fesada âlettirler.

Biz böyle gafillerin hakikat gününde yerlere kadar kapandıklarını çok gördük. Milletimizi hakiki kurtuluşa, saadete kavuşturmak için tatbikinın zarurî olduğuna kanaat getirdiğimiz esasları tatbik ve icrada tereddüt göstermedik. Bu esasların devamı ve istikrarını teyid için ise hayatlarımız ortadadır.

(3 Ocak 1925)

- ★ Memleket olmazsa fırka kaç para eder. Evvelâ memleket selâmete çıkabilsin ki fırkalar da ondan sonra bir siyasi, bir içtimai esasa içtihadı dayanarak teşekkül edebilsin.

(Ekim 1919 Söylev ve Demeçler III)

- ★ Bu millet, bu memleket yeni rejim üzerinde dünyanın en makul mevcudiyeti olacaktır. Ben bunu kendi gözümle görmeden ölmiyeceğim.

(Ağustos 1929 Söylev ve Demeçler I)

- ★ Bir insan, hayatında büyük bir muvaffakiyet gösterebilir, fakat yalnız onunla övünerek kalmak isterse o muvaffakiyet de unutulmaya mahkûm olur. Onun için çalışmak ve daima muvaffakiyet aramak herkes için esas olmalıdır.

(Atatürk'ten hatıralar Prof. Dr. Afet İnan)

- ★ Büyüklük odur ki kimseye iltifat etmeyeceksin, hiç kimseyi aldatmıyacaksın, memleket için hakiki ideal ne ise onu göreceksin, o hedefe yürüyeceksin. Herkes senin aleyhinde bulunacaktır. Herkes seni yolundan çevirmeye çalışacaktır. İşte sen bunda mukavemetli olacaksın. Önünde namütenahi mani alar yığılacaktır. Kendini büyük değil, küçük, vasıtasız, hiç telâkki ederek kimseden yardım gelmiyeceğine kani olarak bu mâniyaları aşacaksın, ondan sonra sana büyüksün derlerse, bunu diyenlere güleceksin.

(Yücel 46, 181)

- ★ İki Mustafa Kemâl vardır. Biri ben, fânî Mustafa Kemâl, öteki milletin daima içinde yaşattığı Mustafa Kemâl. Ben onu temsil ediyorum. Herhangi tehlike anında ben zuhur ettimse, beni bir Türk anası doğurmadı mı? Türk analar, daha Mustafa Kemâl'ler doğurmıyacaktırlar mı? Feyiz millettir, benim değil.

(1921 Y. 46)

- ★ Benim nâçiz vücudum bir gün elbet toprak olacaktır. Fakat Türkiye Cumhuriyeti ilelebet payidar kalacaktır ve Türk milleti emniyet ve saadeti zâmin prensiplerle medeniyet yolunda tereddütsüz yürümeye devam edecektir.

(19 Mayıs 1926 Hâkimiyeti Milliye)

- ★ Bu söylediklerim hakikat olduğu gün senden (Türk Milleti) ve bütün medenî beşeriyetten dileğim şudur : BENİ HATIRLAYIN.

1935 (10 Aralık 1939 Ulus)

NOT : Yukarıdaki satırlar Prof. Enver Ziya Karalın derlediği ve İş Bankası yayınlarından «Atatürk'ten Düşünceler» isimli eserden alınmıştır.

Hüsameddin GÜZ